

Arealdata

Hvor meget skov og pyntegrønt har vi i Danmark?

Af forstfuldmægtig Anette Munk Ebbesen, Skov- og Naturstyrelsen
og fuldmægtig Bo Simonsen, Danmarks Statistik.

Hvordan udvikler skovbrugets areal sig? Hvordan er udviklingen i arealet med nordmannsgran og nobilis? Og hvordan er aldersklassfordelingen for disse arter? Disse og mange andre spørgsmål vil vi forhåbentlig snart kunne besvare langt bedre end i dag, for det er igen tid at skrive de danske skove i mandtal. Sidst der blev talt var i 1990, så her i 2000 er det tid til at tælle igen. Snart vil spørgeskemaerne dumpe ind ad brevsprækken hos alle danske skovejere med mere end 0,5 ha skov eller pyntegrønt-areal.

Hvorfor en skovstatistik ?

Skovenes udvikling og tilstand er mere i fokus end nogensinde tidligere, både i Danmark og på globalt plan. I denne situation er det vigtigt, at en saglig debat om skovpolitik har det bedst mulige fundament. Både erhvervet og andre kan med sikre data belyse den udvikling, der er sket over de seneste 10 år.

Derfor ligger der i Skovloven en forpligtelse til mindst hvert tiende år at udarbejde en skovstatistik. Hertil kommer, at en række af de internationale aftaler Danmark har tiltrådt gennem de senere år, herunder senest Lissabon-resolutionerne, stiller krav til afrapportering af forhold vedrørende de danske skove.

Forarbejdet til skovtællingen

Skovtællingen gennemføres af Danmarks Statistik for Skov- og Naturstyrelsen.

Erhvervets organisationer, herunder også Juletræsdyrkerforeningen, og "de grønne" har inden udarbejdelsen af spørgeskemaerne deltaget i et udvalgsarbejde sammen med Danmarks Statistik og Skov- og Naturstyrelsen. Målet var i fællesskab at finde frem til de områder, der skal belyses i den næste skovstatistik.

Hvis skovstatistikken skulle belyse alle forhold, der har interesse for samfundet og skovbrugserhvervet, ville spørgeskemaet fylde mange, mange sider. Udvalget har diskuteret og vurderet og på den baggrund fundet frem til spørgsmål, der dækker en række centrale områder. Bl.a. har det været vigtigt at stille spørgsmålene, så det er muligt at

sammenligne tallene over en periode, både tilbage til skovtællingen fra 1990 og også til 1976 for nogle områder.

Særligt for så vidt angår arealerne med nordmannsgran og nobilis blev det efter Skovtællingen i 1990 påpeget, at for få markarealer tilplantet med især nordmannsgran, var blevet indberettet, hvorfor oplysningerne om arealer med juletræer/pyntegrønt skulle anvendes med forsigtighed. Vi håber ved denne tælling at få et mere realistisk billede af disse arters udbredelse, idet Danmarks Statistiks skovejerdatabase er forbedret løbende siden 1990. Herved sikres det, at en større ejerkreds får tilsendt spørgeskemaer. Afvejningen af, hvad der skal med og hvad der skal udelades af spørgsmål på spørge-

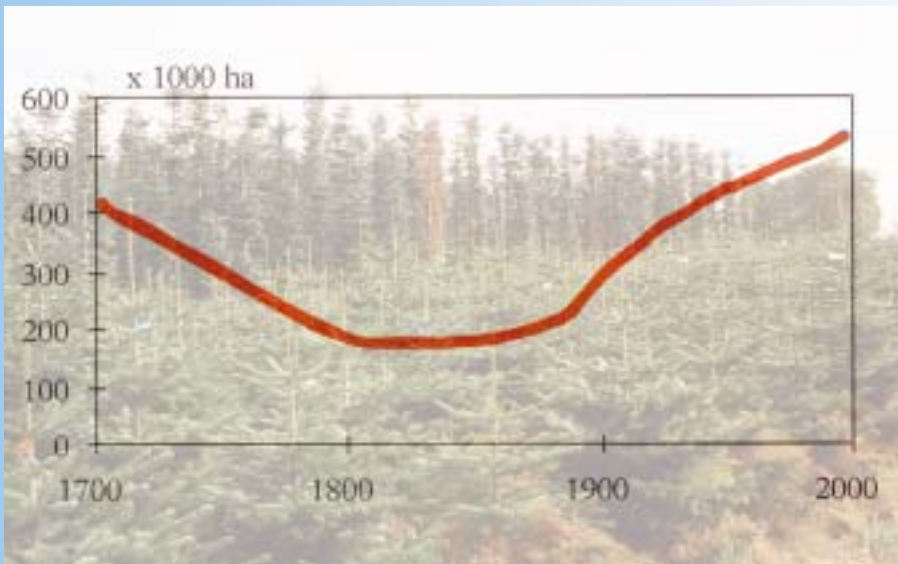
DANMARKS SKOVE

Ca. 1:1800000

Tegnet af Statens Planteavlsvforsøg

Figur 1. Grafisk fremstilling af Danmarks skove efter skovtællingen 1990. Arealet af juletræer og klippegrønt blev her opgjort til en andel på 5 %. Fra publikationen *Skovene og skovbruget i Danmark* udgivet af SKOV-info.

Figur 2. Danmarks skovareal blev i 1990 opgjort til 445.000 ha., hvilket rundt regnet svarer til en parcellenhavn (1000 m²) pr. dansker. Der er i kurven lagt 60.000 ha. til 1990-arealen for at gøre tallene sammenlignelige med den tidligere skovstatistik, hvor også naturarealer i tilknytning til skov, fx søer og heder var medregnet. Før 1881 findes ingen landsdækkende statistik. Fra publikationen *Skovene og skovbruget i Danmark* udgivet af SKOV-info.

skemaet, er sket under hensyntagen til, at hvert eneste spørgsmål, der skal besvares, belaster skovejeren. Det er et sandt dilemma, at omverdenens ønsker til oplysninger fra skovbruget stiger, samtidig med, at administrationsintensiteten i skovbruget falder.

Indholdet i skovtællingen

Skovejerne bliver bedt om at opgive status for deres skov- og pyntegrøntarealer pr. 1. januar 2000.

Som ved den sidste skovtælling bliver skovejerne bedt om oplysninger om generelle forhold, forhold på ejendomsniveau samt forhold på kommuneniveau.

De generelle spørgsmål vedrører ejer- og administrationsforhold. Som noget nyt spør-

ges endvidere om hvorvidt der findes bevoksningslister, bevoksningskort og driftsplanlægning for skovdriften.

På ejendomsniveau skal skovejeren oplyse om træartsfordeling, den samlede aldersklassevisse træartsfordeling for distriktet samt produktionsklasser/bonitet for hovedtræarterne. For de bevoksninger, der er anlagt i perioden 1990-1999 skal desuden anføres, hvordan de er etableret: Er det sket som skovrejsning, efter renaftdrift, under skærm eller som selvforyngelse?

Kun skovejere med mere end 25 ha skov fordelt på flere kommuner, skal give oplysninger på kommuneniveau. Der spørges til træartsfordelingen på kommuneniveau samt skovrejsningens omfang i perioden 1990-1999.

Figur 3. Danmarks arealer af især juletræer er op i gennem 1990'erne vokset kraftigt, men hvor meget.....?

Samlet vurderes det, at besværet med at udfylde skemaerne vil være af omtrent samme omfang som i 1990. Skemaerne skal i udfyldt stand returneres til Danmarks Statistik i slutningen af marts måned.

Hvad med stormfaldet ?

I begyndelsen af december 1999 blev Danmark ramt af orkan, og træerne på en række skovarealer, særligt i den sydlige del af landet, væltede eller blev skadet. Stormfaldet betyder, at mange skovejere netop nu er travlt beskæftigede med at oparbejde det stormfældede træ, at sikre den bedst mulige afsætning m.v. Nogle skovejere vil derfor slet ikke have en status for skoven pr. 1. januar 2000, idet der endnu ikke er fuldt overblik over skadernes omfang.

Alligevel er det valgt at gennemføre Skovtællingen nu. For skovarealer, der er ramt af stormfald, bedes ejeren angive status umiddelbart før stormfaldet. Tællingens overordnede resultater vil i forbindelse med databehandlingen blive søgt korrigeret for stormfaldets virkninger, hvordan er endnu ikke helt afklaret.

Når skovtællingen fastholdes i den nuværende stormfaldssituation skyldes det hovedsagelig, at vi med tællingens resultater vil få et meget præcist billede af, hvordan skovene så ud umiddelbart før stormfaldet. Dermed vil udviklingen fra 1990 og frem til stormfaldet kunne beskrives detaljeret. Netop denne periode med en forventelig markant udvikling indenfor skovrejsning, pyntegrønt og diverse nye skovpolitiske virkemidler indenfor skovtilskudsområdet er interessant at få belyst. Hvis man havde valgt at vente 2-3 år med skovtællingen, til stormfaldet var oparbejdet og arealerne gentilplantet ville mange tendenser indenfor skovbrugets udvikling i 1990'erne sandsynligvis blive skjult i stormfaldets virkninger.

Hvorfor skal jeg være med ?

Behøver man virkelig at spørge alle skov- og pyntegrøntejere? Er det ikke ligegyldigt med min besvarelse, jeg har jo kun lidt juletræer ude på marken? Spørgsmålene kan være mange, men svarene peger alle i samme retning: Det er til både samfundets og erhvervets fordel at have en sikker og pålidelig statistik. Og selvom den enkeltes bidrag kan synes beskedent i forhold til den samlede statistik, så er det helt fundamentalt, at alle deltager, og man har faktisk pligt til at besvare spørgeskemaerne fra Danmarks Statistik.

Hvornår kommer der resultater ?

Den store sammenstilling af data fra alle spørgeskemaerne og publicering heraf forventes at kunne ske midt i år 2001. Det

påregnes dog, at der allerede inden udgangen af år 2000 vil kunne offentliggøres en række sammendrag, så der allerede på det tidspunkt kan vises nogle af de udviklingstendenser, som har fundet sted siden 1990 og tidligere.

Alle oplysninger, der afgives til Danmarks Statistik, behandles fuldt fortroligt. Data vil alene blive brugt til statistiske formål af Danmarks Statistik og ingen oplysninger om enkeltejendomme vil kunne identificeres ud fra det materiale, som offentliggøres.

Fremtidens statistik

Måske er det sidste gang alle skovejere skal udfylde spørgeskemaer til brug for en skovstatistik. Måske er andre teknikker og metoder i brug næste gang, der skal tælles. Tanken ligger nær, da Danmark er et af de få steder, hvor skovstatistik laves på denne måde. Andre steder anvendes stikprøvemålinger på udlagte prøveflader.

Skov- og Naturstyrelsen har igangsat et pilotprojekt ved Forskningscentret for Skov- & Landskab. Pilotprojektet skal vise om, og i givet fald hvordan, der kan laves en skovstatistik i Danmark ved hjælp af udlæg af prøveflader. Denne metode har endvidere den fordel, at den kan belyse en række andre forhold ved skoven, forhold som ikke kan afdækkes ved hjælp af spørgeskemaer

til ejerne. Det drejer sig bl.a. om strukturelle forhold, flora, fauna, økologiske faktorer m.v.

Hvis pilotprojektet viser sig succesfuldt og Skov- og Naturstyrelsen beslutter at iværksætte projektet på landsplan kan det måske vise sig at være sidste gang alle skovejere skal udfylde detaljerede spørgeskemaer til brug for udarbejdelse af en skovstatistik. Måske kan spørgeskemaet i fremtiden reduceres væsentligt i omfang - i bedste fald kan det måske helt undværes.

Med de stigende ønsker til viden om skovene sammenholdt med en vigende administration kunne dette måske være en fremtidssikker løsning. Vi må se hvad fremtiden bringer, men i denne omgang er der altså

ingen vej udenom at finde blyanten frem, når spørgeskemaerne fra Danmarks Statistik dukker op. Vi håber de vil blive taget vel imod.

Hermed opfordrer Dansk Juletræsdyrkerforening alle til at støtte den kommende skovtælling 2000 trods det ekstra besvær. For pyntegrønterhvervet er resultaterne fra skovtællingen et vigtigt arbejdsredskab til det fremtidige politiske arbejde samt til beregninger af de fremtidige prognoser.

PETER SCHJØTT'S *Planteskole*

Hedegårdvej 5, 7361 Ejstrupholm, tlf. 75 77 25 52, fax 75 77 31 34

Planter til: Pyntegrønt & juletræer, skov, læ & vildt

*Vi har Nordmannsgran, 2/2 og 2/1S,
Ambrolauri og Borshomi og
fine Nobilis 2/1S i gode danske provenienser*

Mekanisk renholdelse

BCS:
Professionelle
maskiner for skov,
park og have.

BCS System

30-35-45 AR er alsidige knækstyrede traktorer, som kan benyttes til at løse opgaver med jordbehandling og græsklipning. Der kan leveres et

bredt redskabsprogram til disse traktorer.

BCS tohjulede traktorer kan leveres med en lang række redskaber såsom fejmaskine, fingerklipper, rotorkliper, fræser osv. Fra 5-14 HK.

Importør: S.A.M. Tlf. 98 65 30 50

S.A.M. tilbyder alt i mekanisk renholdelse som tohjulede traktorer, firehjulede traktorer, fræsere, stenedlægningsfræsere, rotorharve, slagleklippere samt mange andre redskaber.